

TEMADAG: BESKYTTEDE STEN- OG JORDDIGER I DANMARK

Anette Kjærulf Andersen, Slots- og Kulturstyrelsen
aka@slks.dk eller cfk@slks.dk

Foto: SLKS

FORVALTNINGSGRUNDLAGET

- Museumsloven: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2014/358>
- Digebekendtgørelsen: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2013/1190>
- Digevejledningen fra 2009: https://slks.dk/fileadmin/user_upload/0_SLKS/Fotos/Fortidsminder_Diger/Ste_n_jorddiger/digevejledning.pdf
- Bemærkninger til lovforslaget fra 1991: <https://www.retsinformation.dk/eli/ft/19912K00070>
- Klagenævnets afgørelser og orienteringer: <https://mfkn.naevneneshus.dk/>
- Domme: <https://domsdatabasen.dk/>
- SLKS' hjemmeside: <https://slks.dk/omraader/kulturarv/beskyttede-sten-og-jorddiger>

TIDSLINJE FOR DIGEBESKYTTELSEN

- **1. juli 1992:** Digebeskyttelsen træder i kraft (kun for diger på 4 cm-kort)
- **1. august 2001:** Ny bekendtgørelse beskytter også: Stendiger, offentligt ejede diger og diger på eller i kanten af beskyttet natur typer (§ 3).
- **Omk. 2001:** Amterne udarbejder hver sin vejledende digitale registrering over beskyttede diger.
- **9. juni 2004:** Beskyttelsen overgår fra naturbeskyttelsesloven til museumsloven.
- **1. januar 2007:** Amterne nedlægges. Kommunerne bliver dispensationsmyndighed, og staten (dengang Kulturarvsstyrelsen) bliver tilsynsmyndighed.
- **2008** Amternes registrering over beskyttede diger samles i ét vejledende digitalt kortlag på Danmarks Miljøportal.

DEFINITION OG BESKYTTELSVÆRDI

- Et dige er en menneskeskabt linjeformet forhøjning af sten, jord, eller lignende materiale, som markerer en (tidligere) administrativ eller dyrkningsmæssig grænse i landskabet.
- Digerne er beskyttet fordi de rummer:
 - Kulturhistorisk værdi
 - Biologisk værdi
 - Landskabelig værdi

BAGGRUND FOR DIGEBESKYTTELSEN

- Beskyttelsen skete bl.a. på baggrund af en undersøgelse, som viste, at 70% af digerne allerede var fjernet i nogle områder af landet.
- "Da der i den nye landbrugslov er åbnet mulighed for yderligere brugssammenlægninger, kan det forudses, at diger er alvorligt truede fremover".

DELT MYNDIGHEDSANSVAR

Kommunerne

Lokalt kendskab

Viden om natur og landskab

Har andre forvaltningsopgaver, hvor digerne også er relevante.

Slots- og Kulturstyrelsen

Nationalt overblik

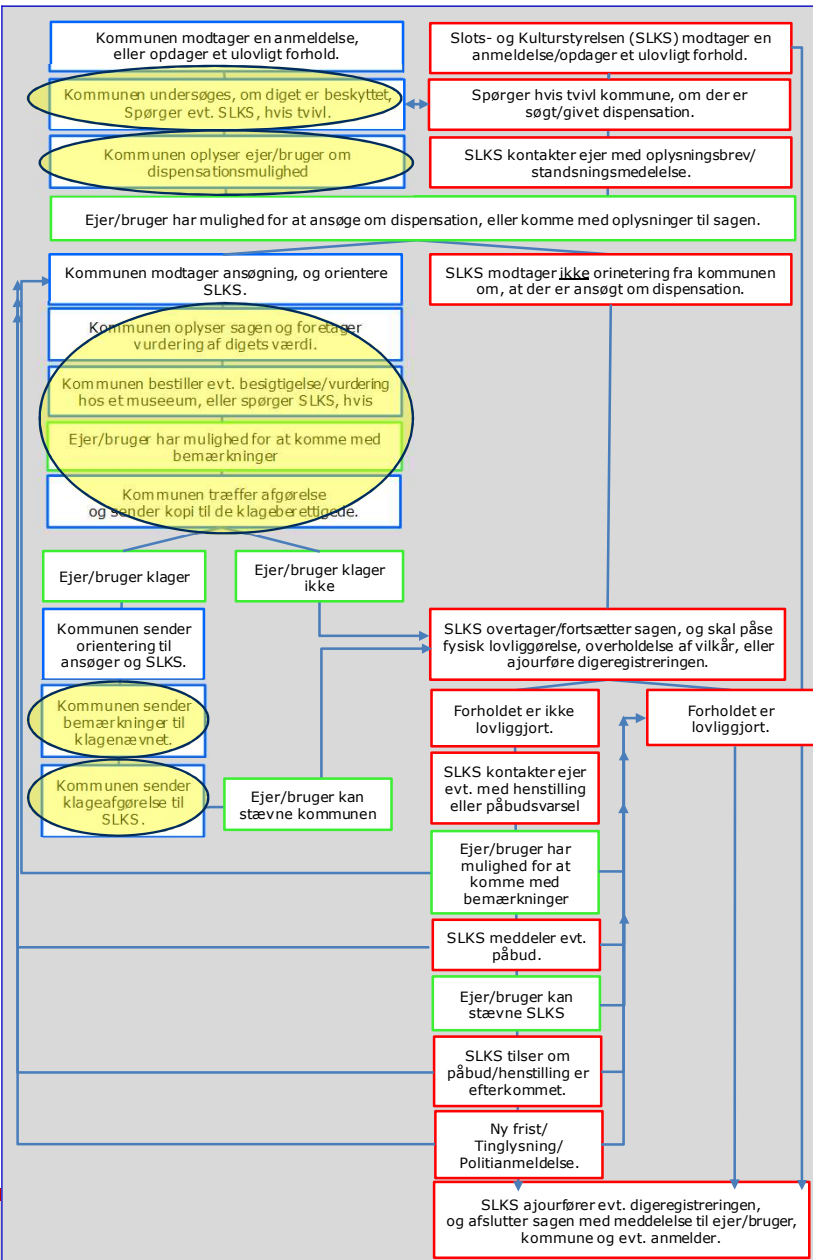
Viden om kulturhistorie

Har andre tilsynsopgaver, som minder om digerne.

SAGSGANG

Kommunernes opgaver som dispensationsmyndighed

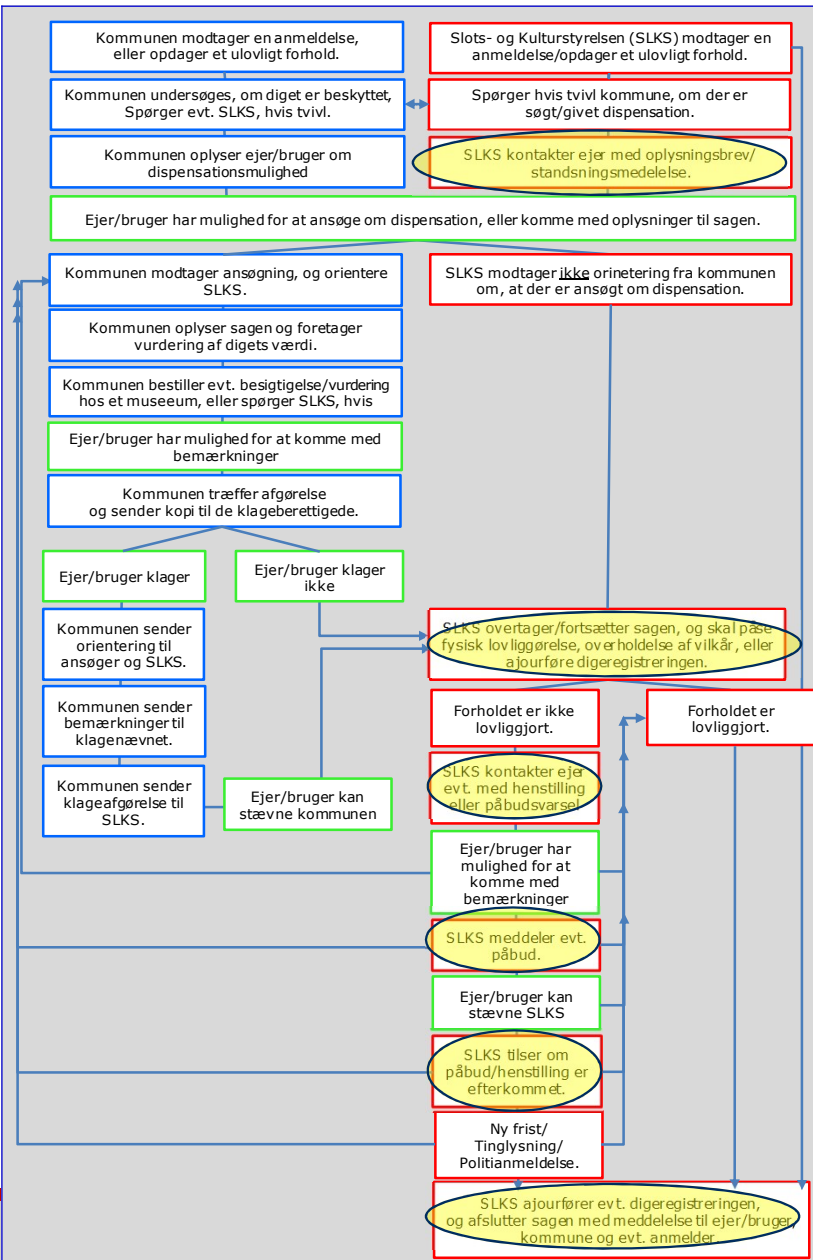
- *Oplyse om et dige er beskyttet eller noget kræver tilladelse* (digebekendtgørelsens § 8)
- *Vejlede om dispensationsmuligheden* (forvaltningslovens § 7)
- *Behandle ansøgninger om dispensation* (museumslovens § 29 j, stk. 2)
- *Tinglyse vilkår af varig interesse for ansøgers regning* (museumslovens § 29 k, stk. 1)
- *Videresende klager* (museumslovens § 29 v, stk. 2)
- *Meddele om klageafgørelsen* til de klageberettigede (museumslovens § 29 v, stk. 8)

SAGSGANG

Slots- og Kulturstyrelsen opgaver som tilsynsmyndighed

- vejlede og oplyse generelt (forvaltningslovens § 7).
- Påse, at loven overholdes og at ulovlige forhold bringes i orden (museumslovens § 29 o, stk. 1 og 4).
- Påse, at påbud og vilkår (i kommunernes afgørelser) efterkommes (museumslovens § 29 o, stk. 3).
- Føre og offentliggøre en registrering over beskyttede diger (museumslovens § 39)

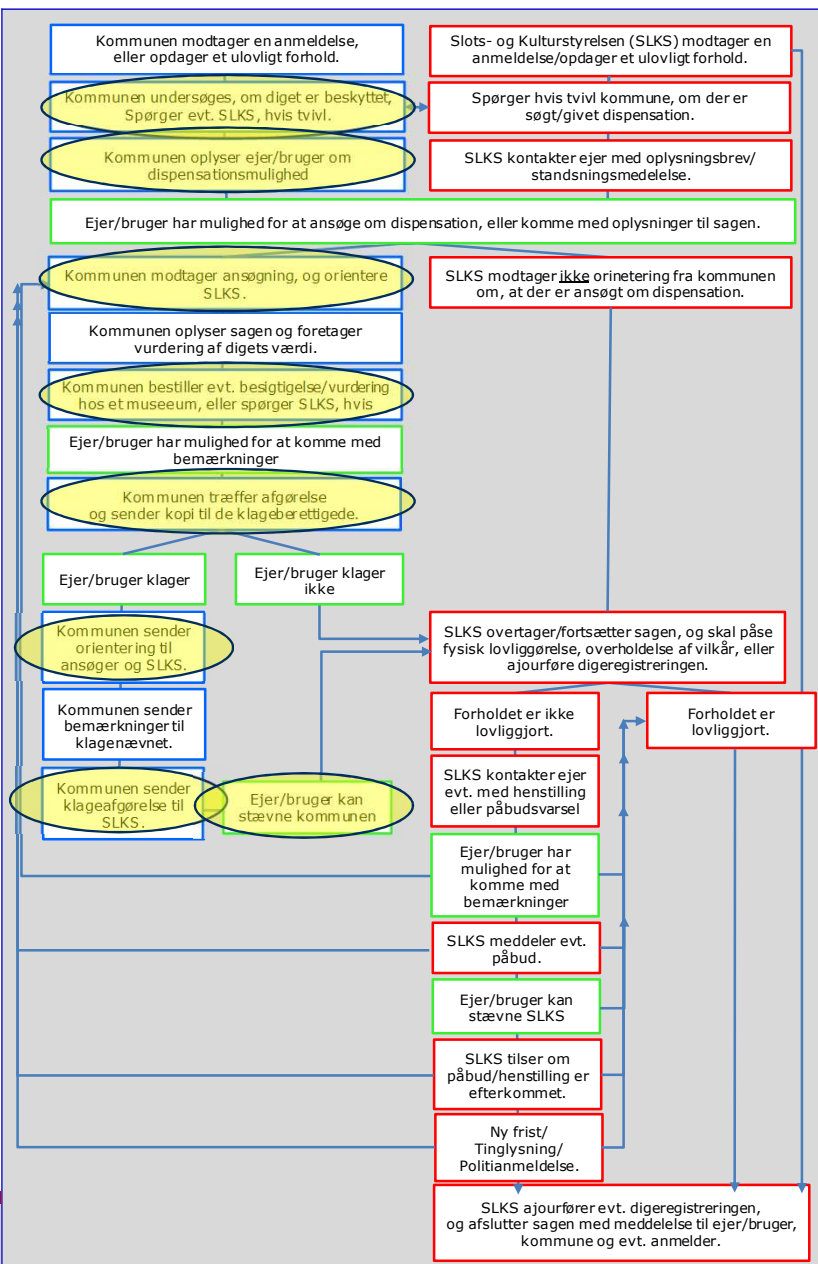

SAGSGANG

Hvornår kontakter vi hinanden?

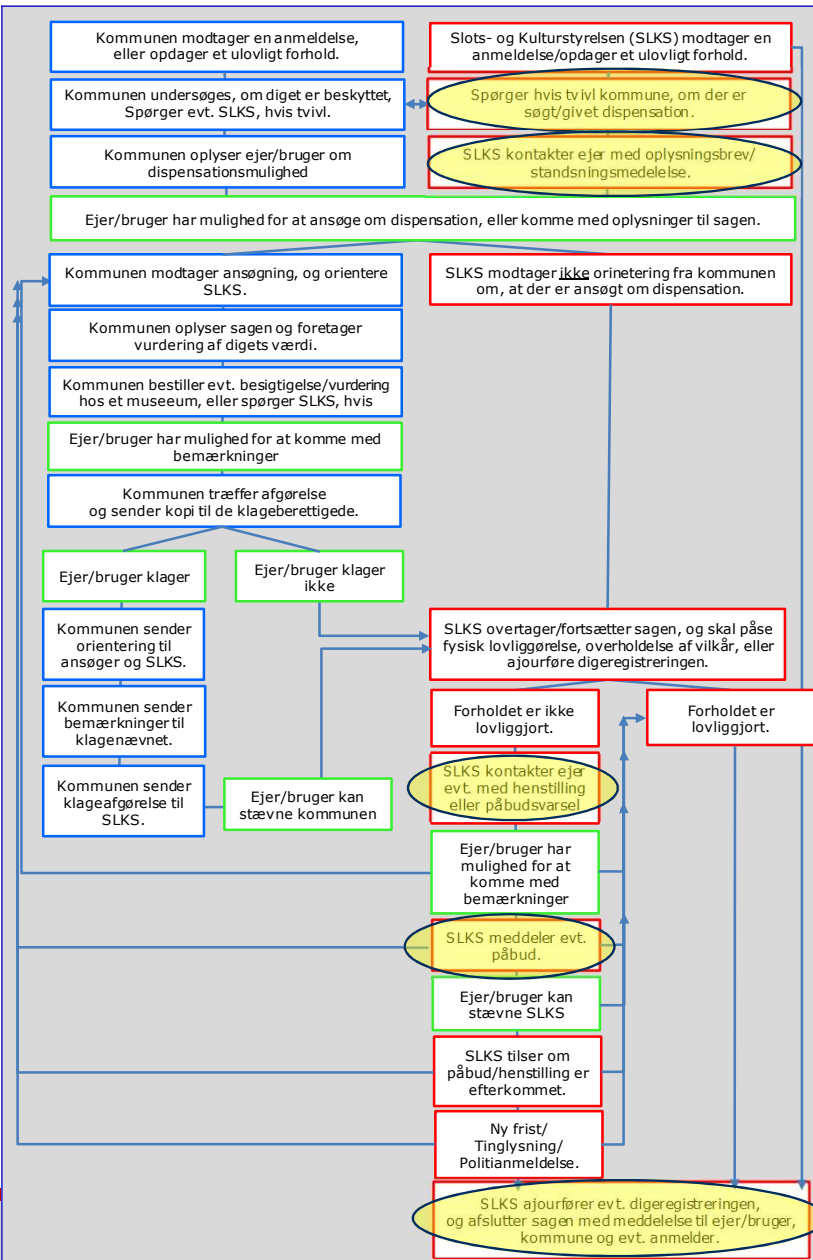
Kommunerne -> SLKS:

- Når I modtager en anmeldelse, og er i tvivl, om diget er beskyttet, eller forholdet er ulovligt.
- Når I oplyser ejer om dispensationsmuligheden (husk at sætte en ansøgningsfrist – så overtager SLKS sagen, når fristen udløber).
- Når I modtager en ansøgning, som omhandler et ulovligt forhold, som SLKS også sagsbehandler.
- Når I har spørgsmål til praksis, eller er i tvivl om andet ved behandling af en ansøgning.
- Når I træffer afgørelse (SLKS overtager sagen når klagefristen udløber).
- Når I modtager en klage.
- Når I modtager en afgørelse fra klagenævnet.
- Når I modtager en stævning.

SAGSGANG

Hvornår kontakter vi hinanden?

SLKS -> Kommunerne:

- Når vi er i tvivl, om et forhold er under behandling hos kommunen.
- Når vi skal høre, om kommunen har oplysninger om et forhold.
- Når vi sender oplysningsbrev, henstilling, varsel eller påbud (men ikke breve om politianmeldelser mv.)
- Når vi godkender en reetablering eller lukker en sag.

Derudover prøver vi altid at kontakte kommunen, inden vi beslutter at klage over en afgørelse.

Kommunen/SLKS modtager en ny sag.

Hvad gør vi?

Oplys sagen:

Er diget beskyttet?

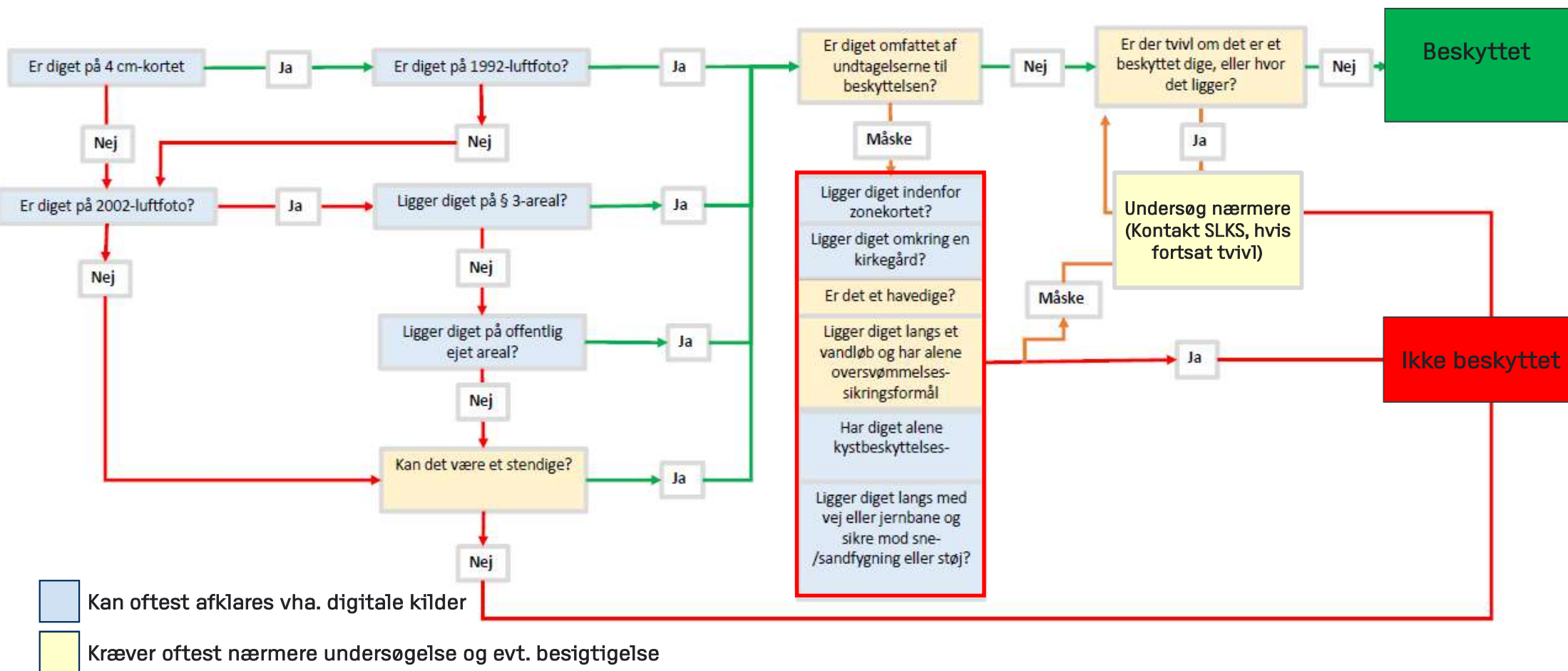
Kræver ændringen
dispensation?

Hvad er
digets alder
og funktion?

Andet?

ER DIGET BESKYTTET?

KRÆVER ÆNDRINGEN DISPENSATION?

1. Kan ændringen være sket før beskyttelsestidspunktet?

- ✓ Tjek luftfoto 1992/2002
- ✓ Sammenlign med luftfoto 1954
- ✓ Hvis tvivl, om der er sket ændringer før 1992/2001, tjek luftfotos fra de mellemliggende år,
- ✓ Sammenlign med andre diger i området på både højdemodel og luftfotos

2. Er der tvivl om det er et dige i museumslovens forstand?

- ✓ Er det en menneskeskabt linjeformet forhøjning af sten, jord, eller lignende materiale?
- ✓ Har det fungeret som hegn og markeret en (tidligere) administrativ eller dyrkningsmæssig grænse i landskabet?
- ✓ Hvis i tvivl sammenlign med andre diger i området (spørg evt. SLKS)

3. Er der tidligere meddelt dispensation?

- ✓ Husk at tjekke amtets arkiv, hvis ændringen er sket før 2007

4. Kan det være et underordnet forhold?

- ✓ Underordnede forhold er i udgangspunktet kun mindre og midlertidige ændringer

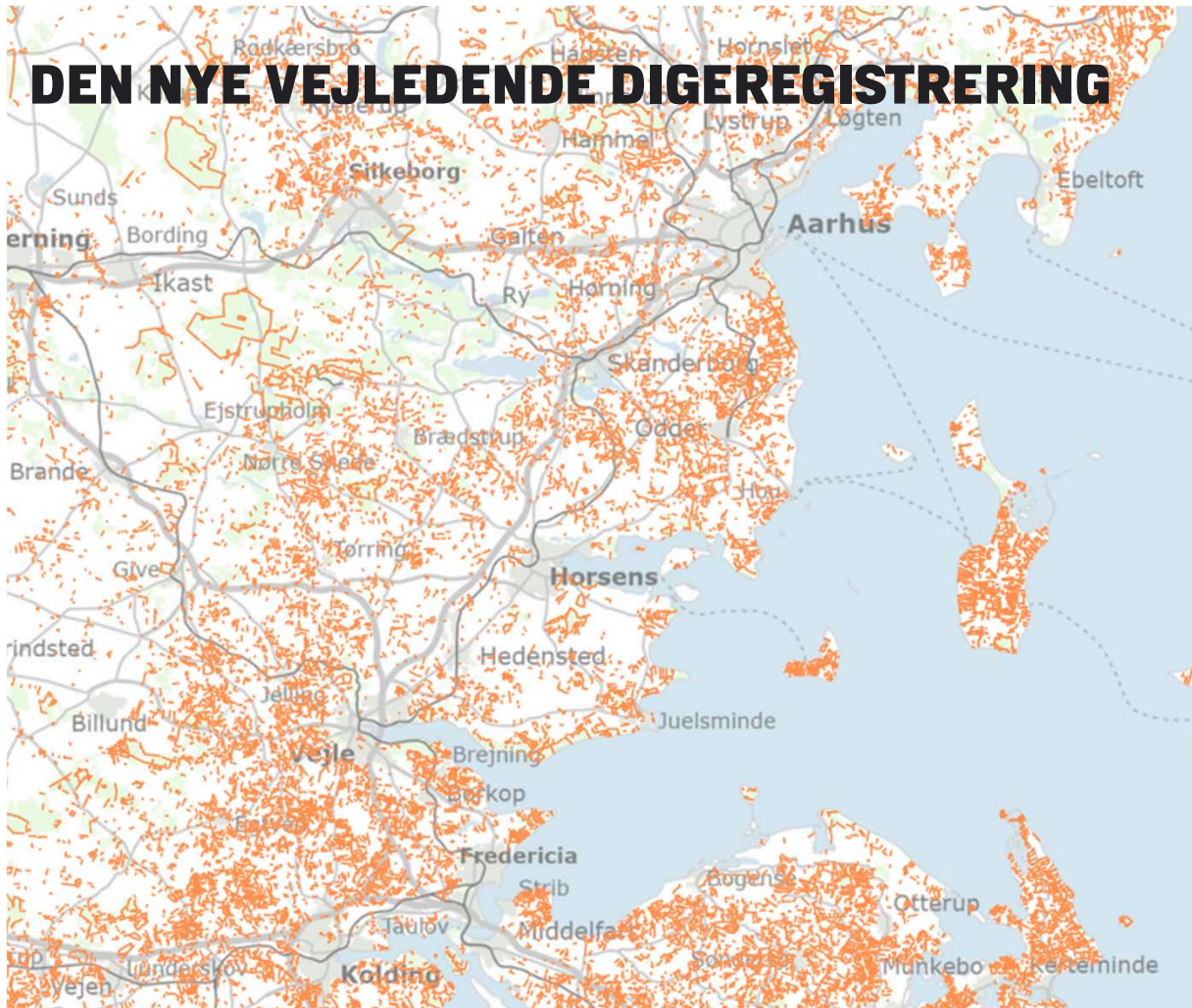
HVAD ER DIGETS ALDER OG FUNKTION?

Digernes alder og funktion er nøglen til at beskrive den kulturhistoriske værdi.

Funktionen beskriver hvad formålet har været med at opføre et dige på stedet, altså hvilken type skel/arealgrænse, der er tale om.

Funktionen kan give en indikation om, hvor gammelt diget er.

Før udskiftningen	Andre ældre diger Ældre vejdiger Sogneskelsdiger Vangeskelsdiger Ind-/udmarksdiger Diger fra fægange eller dyrefolde Tofteskelsdiger Ejerlavsdige Herredskelsdiger Hovedgårdsdiger Herregårdsdiger Præstegårdsdiger
Omk. udskiftningen	Udskiftningsdiger Husmandsdiger Fredsskovs- og andre ældre skovdiger Diger langs med veje og gader fra udskiftningen
Efter udskiftningen	Udparcelleringsdiger Yngre husmandsdiger Yngre fredsskovs- og andre yngre skovdiger Diger i indre markskel Yngre vejdiger
Efter 1920	Nye diger

- Blev offentliggjort 21. oktober 2024
- ca. 16 årsværk på 3 år
- I alt ca. 12,5 mio. kr.

DEN NYE VEJLEDENDE DIGEREGISTRERING

The screenshot shows a web interface for a digital register. At the top, there are navigation tabs: 'Opdag', 'Alle lag', 'Samlinger', 'Dataejere', and 'Favoritter'. A search bar contains the text 'beskyttede sten-'. Below the search bar, there is a grid of data set cards. Each card has an icon, a title, a subtitle, a description, and a 'Tilføj' button. The cards are:

- Beskyttede sten- og jorddiger** (highlighted with a red circle): Datasættet omfatter sten- og jorddiger, som er beskyttet mod tilstandsændringer, jf. musealoven. #rådgivningsindskrænkning [Fjern]
- Bygninger med bevarings sag**: Bygninger med bevarings sag er bygninger, hvortil der er knyttet en statslig eller kommunal bevarings sag... #administrativegrænser, ... [Tilføj]
- Fredede og bevaringsværdige bygninger**: FBB er Slots- og Kulturstyrelsens register over Fredede og Bevaringsværdige Bygninger i Danmark... #bygningfredningsloven, #bevaring, ... [Tilføj]
- Fredede bygninger**: Datasættet viser fredede bygninger fra Slots- og Kulturstyrelsens register over Fredede og... #bygningfredningsloven, #bevaring, ... [Tilføj]
- Fredede fortidsminder, areal**: De fredede fortidsminder er en delmængde af Slots- og Kulturstyrelsens database over Fund og Fortidsminder... #inspire, #arkæologi, #rådgivningsindskrænkning [Tilføj]
- Fredede fortidsminder, beskyttelseslinjer**: De fredede fortidsminder er en delmængde af Slots- og Kulturstyrelsens database over Fund og... #inspire, #arkæologi, #rådgivningsindskrænkning [Tilføj]
- Fredede fortidsminder, linje**: De fredede fortidsminder er en delmængde af Slots- og Kulturstyrelsens database over Fund og... #inspire, #arkæologi, #rådgivningsindskrænkning [Tilføj]
- Fredede fortidsminder, punkt**: De fredede fortidsminder er en delmængde af Slots- og Kulturstyrelsens database over Fund og... #inspire, #arkæologi, #rådgivningsindskrænkning [Tilføj]
- Tidligere beskyttede sten- og jorddiger efter 2024** (highlighted with a red circle): Datasættet viser de tidligere beskyttede sten- og jorddiger efter 2024, dvs. beskyttede diger der ikke... #historisk_data [Fjern]
- Kulturvarvsarealer**: Kulturvarvsarealer er arealer af særlig interesse, fordi der med en stor sandsynlighed kan findes en stor... #rådgivningsindskrænkning [Tilføj]
- Tidligere beskyttede sten- og jorddiger før 2024**: Datasættet viser de tidligere beskyttede sten- og jorddiger fra før 2024, dvs. beskyttede diger der ikke... #historisk_data [Fjern]

Gældende data:

- Beskyttede sten- og jorddiger

Historiske data:

- Tidligere beskyttede sten- og jorddiger før 2024
- Tidligere beskyttede sten- og jorddiger efter 2024

NYE ATTRIBUTTER

Arealinformation

Danmarks Miljøportal

Hjælp

DA

Slots- og Kulturstyrelsen

Beskyttede sten- og jorddiger

Detaljer **Attributter** Hvad gælder

Ansvarlig myndighed

Slots- og Kulturstyrelsen

Beskyttelsesårsag

På 4 cm-kort, På §3 naturtype

Dato for seneste opdatering

21.11.2024, 09.18.25

Dato for oprettelse

21.11.2024, 09.18.25

Tidligere Digenummer

D00.129.106

Beskyttet DigeID

BD73.361

Søg adresse, BFE-nummer, matrikel eller datasæt

100 m

Lagvælger

- Beskyttede sten- og jorddiger
- Tidligere beskyttede sten- og...
- Tidligere beskyttede sten- og...
- Diger på 4 cm kort

Tilføj lag

NYE ATTRIBUTTER

- Gamle felter

<i>Felt navn</i>	<i>eksempel</i>
Statuskode	1
Status	Gældende / Vedtaget
Dig ID	24733
Dig nummer	D00.024.733

- Nye felter

<i>Felt navn</i>	<i>eksempel</i>
Statuskode	1
Status	Gældende / Vedtaget
Dig ID	485318
Dig nummer	BD.485.318
Gammelt dig nummer	D00.024.733
Beskyttelsesaarsag_kode	4
Beskyttelsesaarsag	På 4 cm-kort
Digetypedeskrivelse	
Kulturhistorisk værdi	
Landskabelig værdi	
Biologisk værdi	

Gammelt digekort:

132.729 diger

31.825 km

Beskyttelse skulle tjekkes hver gang

Lav geografisk nøjagtighed

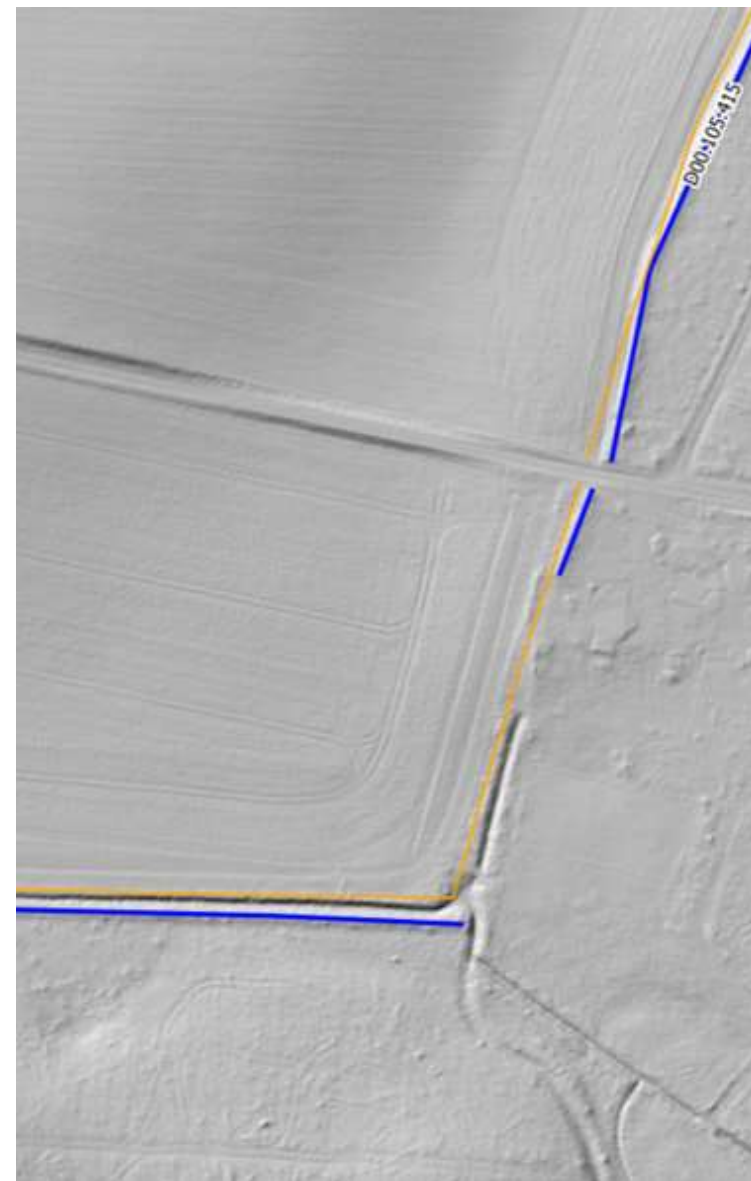
Nyt digekort:

105.819 diger

30.480 km

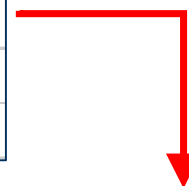
Alle diger har en angivet beskyttelsesårsag

Høj geografisk nøjagtighed

BESKYTTelsesÅRSAGER

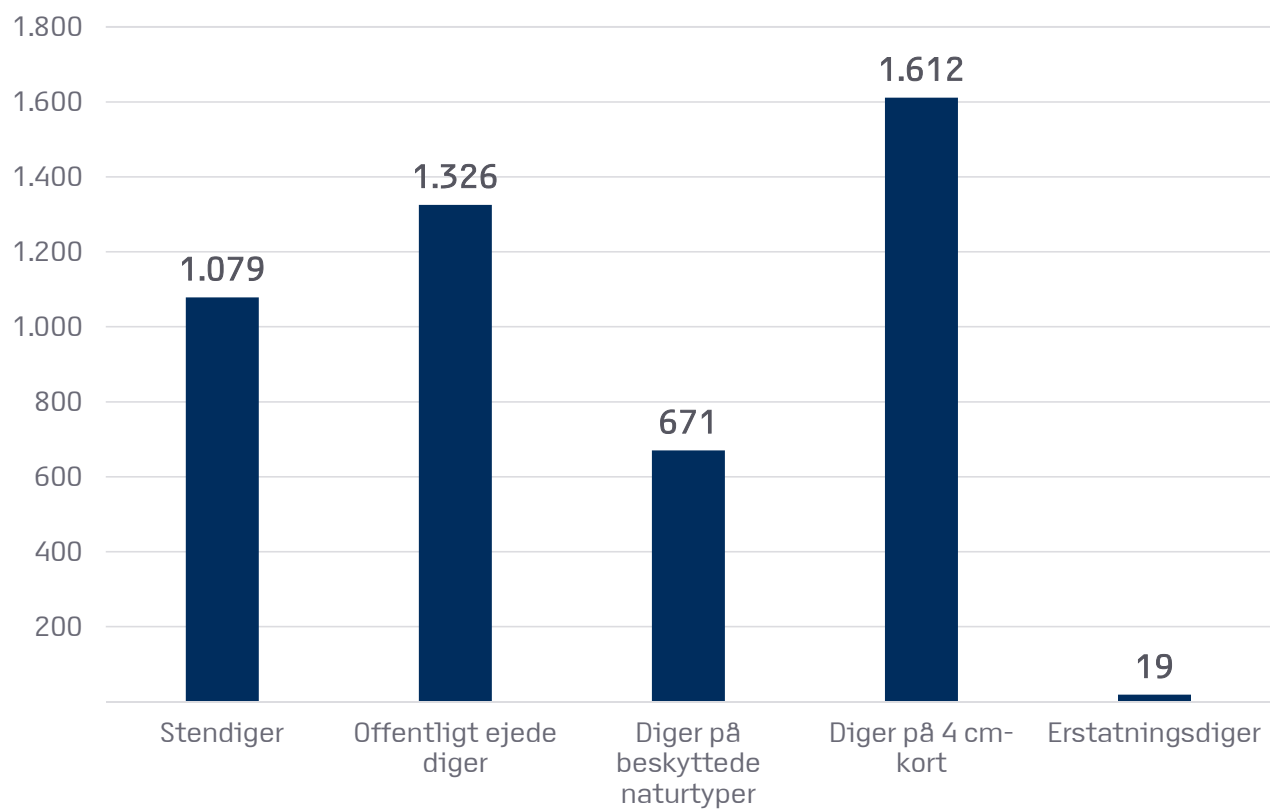
Diger i alt	105.819
heraf:	
Generelt udpeget (digebek. § 1)	92.403
Konkret udpeget (digebek. § 2)	13.340
Erstatningsdige (ML § 29 k. stk. 1)	76

Beskyttelsesårsag:	4 cm-kort	Stendige	Offentligt ejet	§3-natur
I alt	83.530	3.868	14.704	13.581
% af alle diger	79%	4%	14%	13%
Som eneste beskyttelsesårsag	64.475	1.412	4.298	1.888
% af alle diger	61%	1%	4%	2%

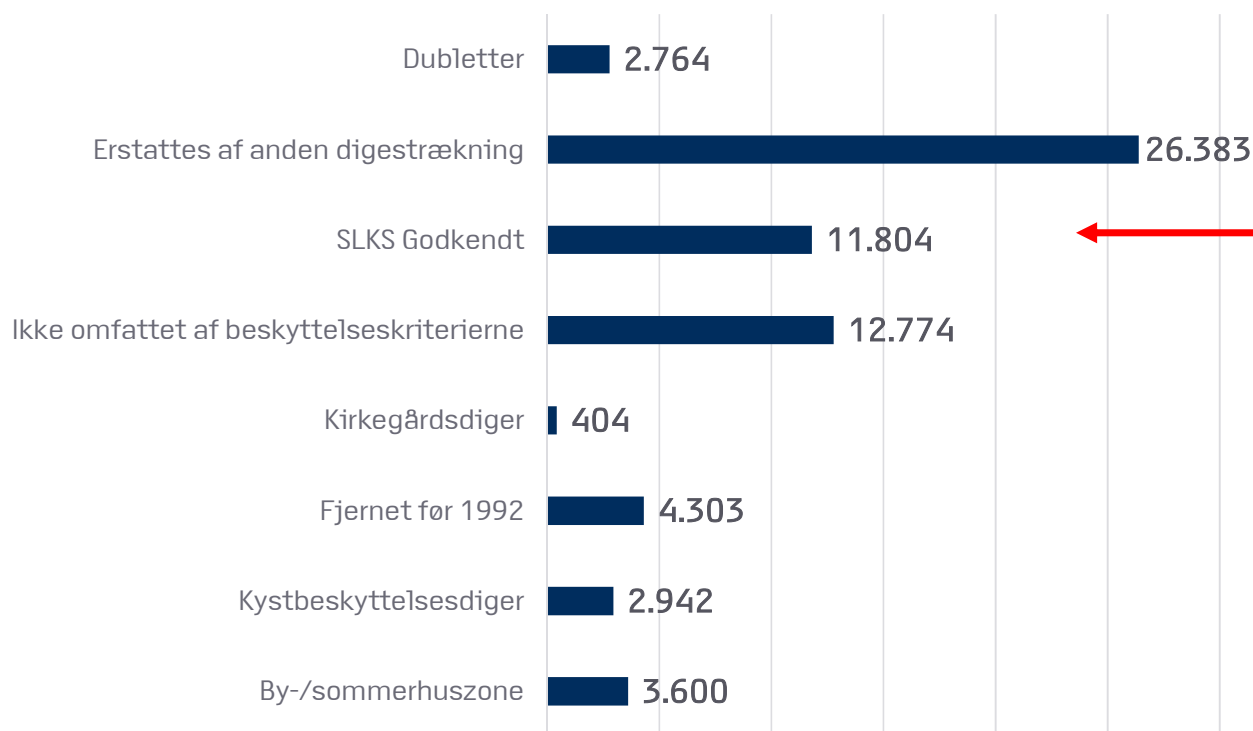
- 20.330 (19 %) har mere end én beskyttelsesårsager
- 160 (0,15 %) har alle fire beskyttelsesårsager

BESKYTTELSESÅRSAG FOR 'NYE' DIGER

- 579 nyregistrerede diger har mere end én beskyttelsesårsag

SLETNINGSÅRSAG

'SLKS godkendt' er fx:

- Diger, som amtet/kommune har meddelt tilladelse til at fjerne
- Snevolde, støjvolde og jernbanediger
- Grøfter, kanaler og andre fejlregistrerede digelignende strukturer

Vær opmærksom på:

- Den nye registrering er MEGET bedre end den gamle, men der kan stadig forekomme fejl og mangler
- Registreringen er kun vejledende, og det er ikke afgørende, om et dige er registreret eller ej.
- Især stendiger, men også offentligt ejede diger og diger på § 3-natur kan mangle i registreringen.

STENDIGEPROJEKTET

Forventning: 600 km stendiger bliver registreret

Tidsplan: Frem til 31/12-2025

Status pr. 1. marts 2025:

- 1.002 af 9.033 ejerlav gennemgået
- 1.218 stendiger er blevet fundet
- 173 allerede registrerede diger har vist sig at være stendiger og vil få opdateret beskyttelsesårsag

KONTAKTFORMULAR VEDR. FEJL I DIGEKORTET

NYHEDER COVID-19 OM STYRELSEN KONTAKT ENGLISH

OMRÅDER TILSKUD

SØG EFTER INDHOLD

Kulturarv
MINISTERIET
SLOTS- OG KULTURSTYRELSEN

/ Områder / Kulturarv / Beskyttede sten- og jorddiger

Kulturarv

- > FREDEDE BYGNINGER
- > **BESKYTTEDE STEN- OG JORDDIGER**
- > **NYT DIGEKORT**
 - FAQ OM NYT DIGEKORT
- > DERFOR ER DIGERNE BESKYTTEDE
- > NÅR DU EJER ET BESKYTTET DIGE
- > ADMINISTRATION AF BESKYTTEDE STEN- OG JORDDIGER
- > BESKYTTEDE FORTIDSMINDER
- > ARKÆOLOGI OG HAVBUNDENS FORTIDSMINDER
- > BEVARINGSVÆRDIGE BYGNINGER OG MILJØER
- > VERDENSARV
- > KULTURARVSDATABASER

Nyt Dige kort

Nu er det nye og forbedrede kort over landets ca. 31.000 km beskyttede sten- og jorddiger tilgængeligt

FAQ om Nyt Dige kort

Her finder du svar på de ofte stillede spørgsmål om det nye kort over beskyttede sten- og jorddiger

[FAQ om Nyt Dige kort](#)

Kontakt os vedr. Nyt Dige kort

Hvis du opdager en fejl, eller har et spørgsmål til det nye digekort, kan du skrive til os via denne kontaktformular.

[Gå til Kontaktformular vedr. Nyt Dige kort](#)

Nyt Dige kort på Miljøportalen

Henvendelse vedr. Nyt Dige kort

Hvad drejer din henvendelse sig om?

Hvilket dige drejer det sig om?

Hvilket sted drejer det sig om?

Kvitteringsoplysninger

Opsummering

Hvad drejer din henvendelse sig om?

Henvendelsens karakter

Generelt spørgsmål

Jeg har opdaget en fejl

Vælg fejltype:

Vælg flere, hvis aktuelt

Registreret dige, der ikke er beskyttet

Beskyttet dige, der ikke er registreret

Min dispensation/tiladelse fremgår ikke af kortet

Digeets placering er angivet upræcist

Beskriv fejlen her:

NYHEDSBREV OM STEN- OG JORDDIGER

Vi vil gerne oprette et nyhedsbrev målrettet til sagsbehandlere i kommunerne.

Hvis du vil være med:

Send en mail til: aka@slks.dk

Skriv Nyhedsbrev om diger i emnefeltet

Oplys dit navn, samt hvilken kommune, du arbejder i